

A befejező fejezetben a szerző megkísérli több szempont alapján megállapítani a *teszt módszer értékét*. Fontos, hogy a *tesztsorozat* ne csak egy-két képességet emeljen ki az emberből, hanem az egész *személyiségre* legyen tekintettel. Ez a szemlélet u. i. a vizsgált személyről „*elmélyültebb, teljesebb, adekvátabb*” képet fog nyújtani. Végül bemutat a szerző néhány *teszt módszert*. I. Rorsbach eljárása a vizuális, Wartegg módszere pedig a mozgási készséget foglalkoztatja elsősorban, míg Noszlopi tesztjében „a *személyiség spontán választó*” (értékelési!) aktusa a főszempont.

A tanulmány alapos *elmélyülésről*, a vonatkozó irodalomnak részletes ismeretéről tanuskodik. A dolgozat tagolása, szervesen felépített és jól átgondolt megoldási módja is azt mutatja, hogy Demény ismeri tárgyának egész problémakörét. Stílusa azonban még kiforratlan, mondatai nehézkesek, bonyolultak. Ez a tény sokszor megnehezíti az értékes fejtegetés nyomkövetését.

Dr. Visy József.

Révay Frigyes: A koncentráció. (Klly. a jászóvári premontrei kanonokrend gödöllői szt. Norbert Gimnázium 1941—42. évkönyvéből. 27. old.)

A *koncentráció* gondolata fontos szerepet kapott napjaink pedagógiai felfogásában. Ennek a tanítási és nevelői elvnek mibenlétét, alkalmazását és történetét vizsgálja Révay tanulságos értekezése. Mivel a k. elsősorban lélekani és appercepciós jelentőségű, azért a szerző bevezetéképpen a fogalomnak pszichológiai és logikai begyökerezését elemzi. „*Pszichológiai alapot nyújt (a koncentráció) számára az a felismerés, hogy a tudat egységének törvénye szerint a lelki életben minden jelenség összefügg.*” — „*A koncentrációnak logikai alapja az az elv, hogy az összes igazságok, összefüggnek egymással, függetlenül az őket felismerő alany lelki tevékenységétől.*”

Ebből következik a szerzőnek az az eredménye, hogy „*a koncentrációt nem is annyira az anyag, mint inkább a tanulónak szempontjából kell végrehajtani.*” Meg is vizsgálja a k. lehetőségeit a középiskola egyes tantárgyai körében. Nagy ötletgazdagsággal és találékonysággal mutat rá a tárgyak egymásközi, továbbá a tantárgyak és az emberi életkörülmények között *fennálló kapcsolatokra*.

Végül röviden végigtekint a k. fejlődésén. A szót — pedagógiai értelemben — először Schnell német tanító használta 1849-ben. De az elv alkalmazása már a klasszikus ókor nevelői eljárásában fellelhető. A tantárgyaknak ez az egy cél felé irányuló elrendezése világosan felismerhető Platon nevelési rendszerében. — A középkorban főleg a teológia, filozófia és a grammatikai tárgyak álltak szoros (elsősorban) világnézeti egységben. — A k. gondolatának tulajdonképpeni pedagógiai rendszerbe foglalója Comenius volt, aki a *Didactica Magna*-jában írja, hogy „*a tanításban és ismeretszerzésben tartós csak az lehet, ami belsőleg minden irányban összefügg.*” Ezért tervezi Comenius minden ismeretünket „*a legegyszerűbb vagyis legáltalánosabb alapfogalmakra visszavezetni*”. Fontos szerepet juttat a k.-nak a *Ratio Educationis*, majd Pestalozzi, Herbart és Ziller is.

Révay tanulmányának érdeme, hogy a k-nak, ennek a ma már általánosan megkövetelt pedagógiai eljárás módnak jelentőségére — lélektani, metodikai és történeti vonatkozásainak elemzése útján — hatékonyan felhívja a figyelmet.

Dr. Visky József.

H. Fekete Péter: Az édesanya. (Az Orsz. Ref. Szeretetszövetség kiadása. I. 101. sz. 233 old.)

A tartalmas verskötet kettős szempontot szolgál. Az édesanyáról szóló költői alkotások összegyűjtése által egyrészt nemes és fennkölt irodalmi élvezetet akar nyújtani az olvasóközönségnek. Másrészt pedig praktikus nevelői célt tart szem előtt: „iskoláinkban immár általánosan megtartani szokott Anyák Napja méltó keretben való megünnepléséhez előadásra alkalmas anyagot“ ad. Ez utóbbi kívánalmakat akarja szolgálni a kiadónak az eljárása, hogy egyaránt közöl elemi és felsőbb iskolai ünnepekre alkalmas költeményeket. A szerzők között találjuk a magyar klasszikusokat: Lévay, Vörösmarty, Petőfi, Arany, Gyulai, Reviczky, Szabolcska, Tompa. Nagyobb számmal azonban az utóbbi évtizedek modern költői alkotásai szerepelnek: Ady, Áprily, Gyóni, Gyula diák, Juhász, Kosztolányi, Mécs, Móra F., Reményik, Sajó S. és még igen sokan. A versek műfajukat tekintve is nagy változatosságot mutatnak: A rövid lírai verstől az eposz-szerű elbeszélő költeményen át a rezignált balladáig különféle hangulatú költeményeket találunk a kötetben.

Az iskolai egyesületek vezetői, de általában az ünnepélyek rendezői választékos és hasznos segítőt nyertek a kiadványban.

Dr. Visky József.

KÜLFÖLDI TANÍTÁSI MOZGALMAK.

1. Perzsia közoktatásügye. Az egész földre kiterjedő második világháborúban Perzsiának is fontos szerep jutott. Ebből az alkalomból az Internationale Zeitschrift für Erziehung érdekesen ismerteti Perzsia közoktatásügyének állapotát az 1939/40. tanévben, azon jelentés alapján, melyet dr. Nassr, Perzsia közoktatásügyének vezetője, egyúttal a teheráni tanárképző főiskola igazgatója, Perzsia közoktatási állapotáról adott.

Előzsisia nagy kiterjedésű Iráni-fensíkjaiból Perzsia 1,647.000 km² területet foglalt el. Ennek a területnek túlnyomó nagy része terméketlen, különösen a belső, mintegy 1000 m magas medence száraz, pusztaság és sok helyen sivatag. Érthető, hogy ennek a hatalmas nagy területnek csak igen kis része lakott és így lakosainak száma mindössze 10 millióra tehető, ezek negyedrésze nomád. Gazdasági életük igen szegényes, a lakosság 90%-a szegényes falvakban húzódik meg. Az ország legnagyobb gazdasági értéke az angolok által feltárt kőolajmezők, ezek adták az országnak jelentőséget ebben a háborúban is.